

У савременој Србији политичке снаге су подељене у два блока: патриотски и проевропски. Први се декларише као алтернатива глобализму, а други чини прозападно оријентисан естаблишмент. Патриотски блок страда због одсуства јединства, али у први план ставља борбу против националне понижености (одвајање Косова), не прихвата ЕУ и истиче политичке и социјално-економске проблеме. Након парламентарних избора 11. маја 2008. године фронт опозиционих снага, представљен (најбројнијом и најјачом) Српском радикалном странком, био је ојачан коалицијом Демократска странка Србије – Нова Србија. Опозициони фронт, иступајући против отцепљења Косова и потписивања Споразума о стабилизацији и придруживању са ЕУ, окупио је укупно 108 посланика (од 250) у Скупштини Србије.

Перспектива уједињења снага Војислава Коштунице и Војислава Шешеља била је више него озбиљна опасност за евроатлантску власт Бориса Тадића и Запад. Формирање режимски контролисане владе у лето 2008. године остварено је уз помоћ лидера Социјалистичке партије Србије (СПС) Ивице Дачића, који је са 20 мандата стао на страну „евродемократа“ (тј. био пуштен до „колача власти“), доводећи тако СПС до политичке смрти. Владајућа коалиција није једнородна, она укључује различито оријентисане снаге чак с противречним интересима. Поред тога, владајућој коалицији недостаје стратегија национално-државног развоја, коју у целини замењује пропаганда, заснована на једном, али крајње ефективном методу – застрашивању становништва изолацијом и санкцијама у случају скретања са европског пута.

Мегаинформационој моћи прорезимских медија придружују се поједине „невладине организације“, које уводе нови модел националне идеологије – србофобни шовинизам. Ту идеологију интензивно подржавају мас-медијске, пословно-бироградске (у великој већини корумпиране) и политичке „елите“ и прозападно оријентисани културни радници. Активирање антinationалних напора последица је јачања симпатија српског друштва према Русији, због чега је режиму неоколонијалне власти било потребно да створи „нову Србију“, у којој ће бити што више прозападних странака и гласача.

„Проблем“ јачања опозиционог фронта на унутрашњем плану добио је за владајући

режим и спољашњи аспект. Са једне стране, у Хашком трибуналу разоткрива се процес против Војислава Шешеља. Са друге стране, геополитички пројекат рашчлањавања Србије није завршен, након Косова дошла је фаза отцепљења Војводине, што је све манифестовано у недавном доношењу предлога статута Војводине, који води федерализацији Србије са перспективом трансформације у трочлану државу. Главни град једног дела ће бити Београд, другог Нови Сад, а трећи ће остати под окупацијом НАТО снага и албанских криминално-терористичких структура. Таквом владајућем марионетском режиму и његовим покровитељима потребна је димна завеса за одвлачење пажње и ликвидацију растуће опасности у виду промене равнотеже снага на политичкој сцени Србије. У том смислу удар на Српску радикалну странку био је начин за решавање свих „проблема“.

Томислав Николић је донео одлуку о подршци Споразуму о стабилизацији и придруживању ЕУ (против Шешељеве воље и уз покриће да се ће се сагласити да потпишу неке „услове“ по којима ће споразум третирати Косово као саставни део Србије. Међутим, ти „услови“ су правно неосновани). То је био формални разлог раскола. При томе, Николић није употребио прикладно објашњење (идејно размимоилажење са Шешељем), него се потрудио да скандал око разлаза рашири у медијима. Уз то, уништио је бланко оставке из странке, повео са собом 20 посланика (по неким изјавама, поткупљених или подвргнутих изнудама и претњама), веома брзо је оформио нову странку, за коју су одмах „пронађена“ финансијска средства и простор (у центру Београда).

Не може остати непримећено да је Николић „изненада“ задобио благонаклоност медија, чији СРС никада није био „миљеник“. Годинама је јавност застрашивана радикалима као шовинистима, фашистима и сл. Сада су се Николићеве карактеристике промениле: његова групација се назива „цивилизованом“, „толерантном“ и „европски оријентисаном“.

Прозападни медији Блиц, Данас, Дневник, РТВ Б 92 и други фокусирали су своју пажњу не на разлаз између Николића и Шешеља, него на демонизацију Шешеља. Лидер СРС-а се представља као „деспот-угњетавач“ и „експлоататор умног, коректног и способног за компромисе“ Томислава Николића. Сада се пропагандни точак окренуо на страну Николића, којем се приписују сви успеси партије по формули „умни и смирени Николић је развио и довео до неочекиваног успеха Радикалну странку, који ни при каквим условима не би остварила са Шешељем“. Ипак, треба погледати чињенице:

– Парламентарни избори: СРС је завршила организационе активности у фебруару 1991. и на парламентарним изборима у Србији 1992. она је одмах избила на друго место, освојивши 1.066.765 гласова (22,58%) – 73 посланичка мандата, прво место је заузео Милошевићев СПС са 1.359.086 гласова (28,77%) и 101 посланичким мандатом. Шешељ је постао посланик СРС-а у Скупштини у јуну 1991. Године 1993. СРС поново заузима

друго место са 595.467 гласова (13,85%) – 39 мандата, као и 1996. када задржавају друго место – 17,75% (СПС 42,91%). Парламентарни избори 1997. доносе нови успех радикала: добили су 1.162.216 гласова (28,07%) и 82 мандата (рекордни број). Партија је поново заузела друго место, иза СПС-а, који је добио 1.418.036 гласова – 34,27% и 110 посланичких мандата. Успеси радикала на изборима су постали кошмар за „светско друштво“. Амерички представник на Балкану Роберт Гелбард је тада изјавио да САД „ни под којим условима неће сарађивати са Шешељем пошто је он фашиста“ [1](#). У марту 1998. због заостравања ситуације на Косову СРС улази у коалицију са Социјалистичком партијом Србије. Тада од 35 места у новој влади радикали добијају трећину, такође и два од пет вицепремијерских места: једно Војислав Шешељ, друго Томислав Николић. Шешељ се залагао за жестоке мере против албанских сепаратиста. Године 1999. СРС је постала једина странка која је иступила против потписивања споразума са НАТО о Косову. Николић је био на месту заменика премијера Србије, а крајем 1999. постао је заменик председника савезне владе СРЈ. После рушења са власти Слободана Милошевића у октобру 2000. СРС је поново прешла у опозицију. Године 2000. радикали заузимају треће место са 322.333 гласа (8,6%) и 23 мандата, а 2003, када се Шешељ већ неколико месеци налазио у Хашком трибуналу (али је био носилац листе радикала), успех странке је био већи него икад: СРС је освојила 1.008.074 гласа (27,3%) и 82 од 250 посланичких мандата. На изборима у јануару 2007. за СРС су гласала 1.153.453 гласача (29,06%) и добили су 81 посланичко место. Као резултат последњих избора 11. маја 2008. СРС је добила 1.219.436 гласова (29,46%) и 78 мандата (носилац листе је као и раније био Војислав Шешељ), победу је однела коалиција „За европску Србију“ Бориса Тадића, која је добила 1.590.200 гласова (38,42%) и 102 мандата; коалиција Демократска странка Србије – Нова Србија на челу са Војиславом Коштуницом је имала 480.987 (11,61% гласова) и 30 мандата, Социјалистичка партија Србије – Партија уједињених пензионера Србије – Јединствена Србија добила је 313.896 гласова (7,58%) и 20 мандата.

– Председнички избори: На председничким изборима у септембру–октобру 1997. Шешељ је у другом кругу победио, освојивши 1.733.859 гласова (49,1%), поразивши Зорана Лилића (47,92%), мада су избори проглашени неуспелим – Централна изборна комисија је објавила да излазност није достигла потребних 50% за неколико процената. На изборима у децембру 1997. победио је Милутиновић са 59,31%, Шешељ 37,54%. Милутиновићев мандат је истекао 2002. године, али су у Србији следећи легитимни избори спроведени тек 2004. године [2](#). У том периоду председнички избори су организовани четири пута, али сваки пут неуспешно због неправилности или због ниске излазности. Шешељ 29. септембра против фаворита Коштунице (31%) и Лабуса (27%) добија преко 20% гласова, за њега је гласало 845.000 бирача, али други круг избора 13. октобра 2002. није донео резултат, избори су проглашени неуспелим због слабе излазности (у гласању је учествовало испод 45%). Након тога парламент Србије је изменио закон о изборима: сада је 50-процентна излазност гласача обавезна само у првом кругу – у другом победника одређује проста већина. На изборима 8. децембра 2002. Шешељ добија више од милион гласова – 36%, највише је освојио Коштуница, око 58%, трећи је Пелевић 3,4%. На бирачка места је изашло мање од 45% грађана Србије

са правом гласа. На изборима 16. новембра 2003, када је Шешељ добровољно отишао у Хашки трибунал, Николић у првом кругу добија највише гласова – 1.166.896 (47,9%) и у случају довољне излазности би постао председник, али на гласање је изашло само 38,5% бирача. Можда су баш избори 2003. године били тачка раскола у СРС.

У првом кругу председничких избора у Србији 13. јуна 2004. Николић је добио више гласова него Борис Тадић – 954.339 гласова (30,6%) наспрам 853.584 гласа (27,3%) за Тадића. Ипак, други круг 27. јуна доноси успех Тадићу – 1.681.528 гласова (53,97%) против 1.434.068 (46,03%) за Николића. На председничким изборима 2008. поновила се ситуација из 2004. године. У првом кругу 20. јануара 2008. Николић је остварио победу над актуелним председником државе Тадићем, освојивши 1.646.172 гласа, што је чинило 39.99% (Тадићев резултат 1.457.030 гласова или 35,39%). Ипак, у другом кругу 3. фебруара победио је Тадић (2.304.467 гласова или 51,19% наспрам 2.197.155 гласова или 48,1% за Николића).

Председнички избори 2004. и 2008. године показали су закономерност у Николићевим активностима: пред први круг улажу се дивовски напори на свим пољима и он добија, али у међувремену следи пад активности и Николић „једва“ не досеже резултат у другом кругу и побеђује Тадић (при чему Николић Тадићеву победу признаје одмах и без приговора, не резматрајући да ли је било неправилности). Николићеви резултати остали су неизмењени како 2004, када је носио беџ са Шешељевом сликом, тако и 2008, када се дистанцирао од Шешеља. Иступи Николића, посебно „између два круга“, демонстрирали су оскудицу идеја. Посебно 2008, када је наставио са формулом „и са Западом, и са Истоком“ и то након отцепљења Косова и подстицаја сепаратизма Војводине од Запада.

Српски медији настављају да сплеткаре по шеми „страних реализатора“: с једне стране су „националисти, фашисти, шовинисти, мрачне силе, ултраконзервативци, необразовани, остали радикали“, а са друге „образовани, умни, широкомислећи, отворени према свету, демократе“, којима се приближио „мек“, „смирен“, „цивилизован“ политичар, супротност „екстремисти Шешељу“ – Николић [3](#). При томе, и сам Николић је о Шешељу говорио као о највећем интелектуалцу ког је срео.

Самосталне политичке активности Николића и Вучића које су уследиле после раскола у странци показале су пад идеја, али и хаотичност и противречност у ставовима. Они немају шта да понуде гласачима осим клишеа типа „борба против корупције и криминала“, „повећање животног стандарда“, „очување суверенитета и територијалног интегритета Србије“ (остављајући по страни кључне проблеме српског народа). Те

пароле примењују све марионетске и од запада контролисане странке, пре свих Демократска странка. Изузетак је Шешељ, који је од почетка формулисао доктрину засновану на строгој унутрашњој логици, јасноћи излагања и дубокој анализи српске историје.

У вези с тим Николићево деловање није толико оријентисано на раскол у СРС-у, главни циљ је уништавање Шешеља. Николић је медијима предао [4](#) текст Шешељевог разговора са својим одбором за заштиту, након чега је Хашки трибунал 29. септембра забранио Шешељу да комуницира са породицом, правним саветницима и овим одбором (забрана траје до данашњег дана). Образложење ове одлуке Трибунала било је да Шешељ води разговоре о темама које се не тичу непосредне одбране. Друга последица овог Николићевог чина је нови покушај наметања Шешељу адвоката, знајући да га тиме присиљава на штрајк глађу. С тим што сада треба узети у обзир ћорсокак у који је ушао процес против председника СРС-а, над чијим се животом надвила опасност физичке ликвидације посредством „дозвољавања да се штрајк глађу доведе до краја“ или неуказивањем (или указивањем само „нужне“) медицинске помоћи. У тој ситуацији западне структуре делују у два правца: активирањем главних средстава притисака на Шешеља у Трибуналу и растурањем свега што подржава српског лидера ван зидова Схевенингена.

Николић тврди да нема контакте са западним структурама, али су у америчкој амбасади потврдили информацију о преговорима америчког амбасадора Мантера са Николићем о подршци европским интеграцијама. Николић је био на саветовању са америчким и британским амбасадорима. Амбасадор Велике Британије Стивен Вордсворт је одбио да коментарише информацију о сусрету са Николићем иако је пре приближно месец дана на отварању Међународне летње школе у Београду потврдио да Николић више није за Запад персонa нон-грата. Политичке трансформације десног крила је оценио следећим речима: „Позитиван ефекат интеграције Србије довео је до проевропске еволуције Социјалистичке партије, коју је подржала Европа.“ Став Европе, по речима Вордсворта, потпуно је јасан: „Ако су ваше промене искрене, ми то прихватамо и подржавамо до даљег. Сада видимо почетак тог процеса и у Радикалној станци“, додавши да су се „поједини људи охрабрили да отворено говоре о свом неслагању са политиком свог лидера Војислава Шешеља“ [5](#). Амерички амбасадор Мантер је 26. октобра 2008. изјавио: „Уверен сам да Српска напредна странка коју је оформио господин Николић прави позитивне кораке у правцу Европе. То је утисак који сам стекао при сусрету са њим... изражавам му поштовање зато што је имао храбрости да прекине везе са Шешељем.“ [6](#)

Ова одобравања америчког и британског амбасадора јасно сведоче о томе да је Николић добио „сигнал са врха“ за улазак у отворену борбу против Шешеља и нападе на СРС.

Он је одскора уписан у систем прозападних снага у Србији, где је за свакога на политичкој сцени дефинисано место и улога и разрађена стратегија деловања.

1. Коммерсантъ. № 52(1455), 26. март 1998. <http://www.kommersant.ru/doc.aspx?docid=195207&print=true> [^]

2. На председничким изборима за место председника СРЈ 24. септембра 2000. Шешел, да не би у критичној ситуацији за земљу представљао конкуренцију председнику СРЈ Милошевићу, није изашао на изборе „пустивши“ Николића. Он је поражен, освојивши 288.013 гласова (5,79%) и заузевши треће место после Коштунице (48,96%) и Милошевића (38,62%). Други круг је био одређен за 8. октобар, али лидери опозиције су одбили да признају резултате избора, сматрајући их фалсификованим. Они су инсистирали на томе да се Коштуница призна као новоизабрани председник државе након првог круга гласања. У томе су их подржала руководства држава НАТО, посебно председник САД Бил Клинтон и премијер Британије Тони Блер. Као резултат „булдожер револуције“ 5. октобра 2008. Милошевић је смењен, а председник СРЈ је постао Коштуница.

[
^
_]
]

3. Н. Вуковић, „Дестиловани радикали“, Нова српска политичка мисао, 24. октобар 2008.

<http://www.nspm.rs/politicki-zivot/qdestilovaniq-radikali.html>

[
^
_]
]

4. Прес, 15. септембар 2008.

[
^
_]
]

5. <http://www.nspm.rs/hronika/politika-nikolic-se-sastao-i-sa-ambasadorima-sad-i-velike-britanije.html>

[
^
_]
]

6. Вечерње новости, 26. октобар 2008.

[
^
_]
]